

Innst. S. nr. 316

(2000-2001)

Innstilling fra forsvarskomiteen om Forsvarets investeringer

St.prp. nr. 75 (2000-2001)

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Innledning

I proposisjonen legger Regjeringen fram forslag om godkjenning av nye investeringsprosjekter og endring av eksisterende prosjekter. Effektiv oppfølging av mål og planer på investeringsiden, tilpasning av prosjektporteføljen til økonomiske realiteter og behov for handlingsrom for prioriteringer som er gjort i St.prp. nr. 45 (2000-2001) Omleggingen av Forsvaret i perioden 2002-2005, er styrende for innholdet i proposisjonen. Utgangspunktet for godkjenning av Forsvarets investeringsprosjekter er budsjettproposisjonen. Investeringsproposisjonen brukes som et supplement til denne.

1.2 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Grethe Fossli, Gunnar Halvorsen, Tore Nordseth og Anne Helen Rui, fra Kristelig Folkeparti, Lars Rise og Anne Britt Stråtveit, fra Høyre, Ingvald Godal fra Fremskrittspartiet, lederen Hans J. Røsjorde og Per Ove Width, og fra Senterpartiet, Gudmund Restad, viser til sine merknader under de enkelte prosjekter.

Komiteen viser for øvrig til at en del av prosjektene som omhandles av proposisjonen er avhengig av Stortingets behandling av St.prp. nr. 45 (2000-2001), Langtidsproposisjonen. Komiteen tar derfor forbehold om Stortingets behandling av Langtidsproposisjonen for de prosjekter dette gjelder.

2. GODKJENNING AV NYE EIENDOMS-, BYGG- OG ANLEGGSPROSJEKTER (KAP. 1760 POST 47)

2.1 Bodø hovedflystasjon – sentralisert mellomnivå vedlikehold F-16

Ved framlegging av St.prp. nr. 45 (2000-2001) er det foreslått å lokalisere 332-skvadronen ved Bodø hoved-

flystasjon. Dersom Stortinget slutter seg til forslaget, fremmes dette byggeprosjektet for Stortinget til godkjenning.

Stortinget vedtok ved behandlingen av Innst. S. nr. 244 (1997-1998), jf. St.prp. nr. 45 (1997-1998), å erstatte nåværende stasjonsvedlikehold av flyskrog og avionikk på F-16 med et nytt sentralisert mellomnivå vedlikehold i Bodø innen utløpet av 2000. Manglende midler til nødvendige investeringer i Bodø har ført til utsettelse av gjennomføringen. Etableringen i Bodø krever oppgradering og rehabilitering av hangarer for å kunne utføre vedlikehold på flyskrog og avionikk, bygging av ny hall for vedlikehold av jagerflyenes brennstoffsystem samt anskaffelse av fire nye flyttbare boder til ettersynsdokker. Prosjektet planlegges ferdigstilt i løpet av 2002.

Prosjektet foreslås gjennomført innenfor en kostnadsramme på 38 mill. kroner.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at når Stortinget behandlet og sluttet seg til St.prp. nr. 45 (1997-1998); jf. Innst. S. nr. 224 (1997-1998) så var intensjonen å sentralisere dagens stasjonsnivå for vedlikehold av flyskrog og avionikk for F-16 med et nytt mellomnivå vedlikehold lokalisert til Bodø hovedflystasjon. Komiteen viser for øvrig til at den skisserte investeringsrammen på 38 mill. kroner er i henhold til forutsetningene.

Komiteen viser videre til at en forutsetning for prosjektet er at 332-skvadronen lokaliseres til Bodø hovedflystasjon, jf. St.prp. nr. 45 (2000-2001). Komiteen viser til egen innstilling på Langtidsproposisjonen, jf. pkt. 1.2.

Komiteen er kjent med at det foreligger planer om en mellomsønsning i forhold til tidligere vedtak ved at det i en overgangsperiode fortsatt skal utføres vedlikehold av F-16 på Ørland hovedflystasjon av de fly som er stasjonert der. Komiteen er enig i at det er viktig å opprettholde en viss kompetanse på vedlikehold ved Ørland inntil nye kampfly vil være fast stasjonert der, og tar til etterretning at dette reelt sett medfører at begrepet "sentralisert vedlikehold" ikke lenger blir

dekkende ved at vedlikehold vil bli utført på den basen som har den aktuelle flytypen.

2.2 Setermoen garnison – rehabilitering av vann- og avløpsanlegg

Vann- og avløpsanleggene ved Setermoen garnison fra 50- og 60-årene er i meget dårlig forfatning. Dette medfører at det stadig er tilfeller av sammenbrudd i spillvannsnettet. Utslippstillatelsen for Setermoen garnison setter krav til utbedring av spillvannsnettet, og utbedringstiltakene ligger langt etter skjema. Forsvarets bygningstjeneste forhandler om forlengelse av fristen for utbedring, slik at den blir i samsvar med ønsket framdrift på prosjektet. Prosjektet vil gi Setermoen garnison et tilfredsstillende vann- og avløpsnett i henhold til konsesjonen.

Det er tidligere utarbeidet separate prosjekter på ledningsnett for vann/overvann og ledningsnett for spillvann. Det vil være gunstig å gjennomføre disse prosjektene samtidig for å unngå å grave grøfter flere ganger. Det anbefales derfor at disse prosjektene slås sammen til ett prosjekt og omtales som Vann- og avløpsanlegg ved Setermoen garnison og planlegges ferdigstilt i 2004.

Prosjektet foreslås gjennomført innenfor en kostnadsramme på 33 mill. kroner.

Komiteens merknader

Komiteen viser til Innst. S. nr. 238 (1999-2000); jf. St.prp. nr. 58 (1999-2000) der det ble behandlet et større infrastrukturprogram for Setermoen garnison med en total kostnadsramme på 238 mill. kroner, noe som innebar en vesentlig kostnadsøkning i prosjektet. Komiteen forutsetter at dette prosjektet gjennomføres innenfor planrammen på 33 mill. kroner.

3. ENDRING AV EKSISTERENDE EIENDOMS-, BYGG- OG ANLEGGSPROSJEKTER (KAP. 1760 POST 44 OG 47)

3.1 Utskifting av radiolinjestasjoner i Forsvarets Digitale Nett (FDN) I – fase III

Prosjektet er tidligere vedtatt ved Stortingets behandling av Innst. S. nr. 7 (1995-1996), jf. St.prp. nr. 1 (1995-1996) med en kostnadsramme på 110 mill. kroner. I St.prp. nr. 1 (1997-1998) ble kostnadsrammen utvidet til 115 mill. kroner, og er senere justert for lønns- og prisstigning i St.prp. nr. 1 (1998-1999) og St.prp. nr. 1 (1999-2000) til 119 mill. kroner. Gjenstående arbeider omfatter bygging av en ny radiolinjestasjon samt utskifting av strømkabel mellom to stasjoner. For å fullføre prosjektet er det behov for å øke kostnadsrammen med 26 mill. kroner. Dette skyldes blant annet at de arbeider som er ferdige ble dyrere enn forventet samt at det under gjennomføring av prosjektet har vært behov for å iverksette uforutsette, men strengt nødvendige kostnadskrevende midlertidige tiltak. Videre må en eksisterende radiolinjestasjon, som var

planlagt rehabilitert, erstattes av et nytt bygg. Kostnadsmessige konsekvenser av å skifte ut strømkabler i høyfjellsområder, hvor det stilles strenge krav til å ivareta miljøet og arbeidssesongen er meget kort, er i tillegg undervurdert. Prosjektet forventes ferdigstilt i 2002.

Prosjektet foreslås fullført innenfor en ny kostnadsramme på 145 mill. kroner.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at den skisserte kostnadsrammen på 145 mill. kroner fra en opprinnelig ramme på 110 mill. kroner er betydelig. Komiteen finner det derfor uheldig at planleggingen har vært for dårlig og kostnadsanslagene har vært undervurdert, og finner igjen grunn til å bemerke at planlagte økonomiske rammer for prosjektene må kvalitetssikres bedre, selv om det for dette prosjektets vedkommende kan anføres at det er utviklet over lang tid.

3.2 Huseby – Forsvarsbygget – omstilling/brannverniltak – fase I

De planlagte omstilling/brannverniltak i Forsvarsbygget er tidligere vedtatt ved Stortingets behandling av Innst. S. nr. 7 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000) innenfor en kostnadsramme på 65 mill. kroner. I St.prp. nr. 1 (2000-2001) ble kostnadsrammen justert for lønns- og priskompensasjon til 66,6 mill. kroner.

I forbindelse med de pågående rehabiliteringsarbeider i Forsvarsbygget på Huseby er det oppdaget betydelige mengder asbest og PCB som har påført prosjektet direkte merkostnader på grunn av registrering, fjerning og sanering. Dette har i tillegg påvirket framdriften og dermed kostnadene ved de ordinære arbeidene på en negativ måte. Konsekvensen er at inntil 25 pst. av de gjenstående arbeider ikke kan ferdigstilles innenfor dagens ramme. For å fullføre prosjektet er det behov for å øke prosjektets ramme med 10 mill. kroner. Prosjektet forventes ferdigstilt i 2001.

Prosjektet foreslås gjennomført innenfor en ny kostnadsramme på 77 mill. kroner.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at i tillegg til å ha vært behandlet i Budsjett-innst. S. nr. 7 (1999-2000); jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000); ble dette prosjektet behandlet i Innst. S. nr. 238 (1999-2000); jf. St.prp. nr. 58 (1999-2000) da et flertall i komiteen ikke fant å kunne godta en økning på kostnadsrammen for prosjektet på 15 mill. kroner bl.a. med henvisning til at fremtidige omorganiseringer av Forsvarets ledelse kunne medføre endrede og reduserte behov i bygningsmassen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Kristelig Folkeparti, Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet er kritiske til at det ett år etter at forrige planer om ny kostnadsramme ble avvist, på nytt fremmes et forslag om bevilgning innenfor forhøyet kostnadsramme. Flertallet viser

videre til at det fortsatt er usikkert hvordan Forsvarets øverste ledelse skal organiseres i fremtiden. Flertallet viser imidlertid til at forsvarsminister Bjørn Tore Godal i et brev av 5. juni 2001 til komiteen har redegjort nærmere for bakgrunnen for å øke kostnadsrammen denne gangen ligger i form av funn av asbest og PCB. Flertallet finner på bakgrunn av denne redegjørelsen og omstendighetene å godta en økning i kostnadsrammen på 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, er tilfreds med at det synes som om arbeidet med omorganisering av Forsvarets overkommando synes å være i gang, og viser til merknader i Innst. S. nr. 145 (1997-1998), Budsjett-innst. S. nr. 7 (1998-1999), Budsjett-innst. S. nr. 7 (1999-2000) og Innst. S. nr. 238 (1999-2000), jf. St.prp nr. 58 (1999-2000).

3.3 Fellesfinansiert prosjekt – luftvarslingsradar Sindre II

Prosjektet er tidligere godkjent ved Stortingets behandling av Innst. S. nr. 159 (1988-1989), jf. St.prp. nr. 76 (1988-1989).

Forsvarets bygningstjeneste har i løpet av 2000 foretatt en full gjennomgang av Sindre II-prosjektet for å redusere usikkerheten i slutfasen. Prosjektgjennomgangen viser at de tre anleggene Senja, Njunis og Honningsvåg har en tilstrekkelig reserve på NATOs andel (post 48). Derimot har det vist seg at tildelte midler på nasjonal andel (post 44) ikke strekker til. Det totale behovet for øking av nasjonal andel (post 44) til planlegging, gjennomføring av byggetekniske endringsarbeider samt sikring av rettidig installering og uttesting av radarsystemene er beregnet til 81 mill. kroner. Som følge av endringer på radarene som ble godkjent og autorisert av Norge og NATO i 1998, ble omfanget av byggearbeidene utvidet. Tekniske anlegg må av den grunn bygges om. Ombyggingene er nødvendig for å tilrettelegge for bl.a. overvåkingsutstyr, brann- og sikringsanlegg og krafttilførsel.

Installeringen av radarene som skulle startet for fullt i 2000, er så vidt begynt. Det er betydelige forsinkelser fra leverandøren i Italia, både på grunn av tekniske problemer og fordi leverandøren er blitt kjøpt opp av et annet selskap. Det vil si at slutføringen enda en gang må skyves ut i tid og dette kompliserer gjennomføringen ytterligere. Prosjektet forventes ferdigstilt i 2003.

Prosjektet foreslås gjennomført innenfor en ny kostnadsramme på 371 mill. kroner.

Komiteens merknader

Komiteen er tilfreds med at prosjektgjennomgangen viser at det er en tilstrekkelig reserve på den NATO-finansierte delen av prosjektet. Komiteen er imidlertid betenkt over at man også her har et behov for økning av den nasjonale kostnadsrammen på 81 mill. kroner til totalt 371 mill. kroner. Komiteen tar til etterretning at flere av de forhold som har medført utsettelse og kostnadsøkninger ligger utenfor nasjonal kontroll, og imøteser at prosjektet kan ferdigstilles i 2003.

4. INFORMASJONSSAKER (KAPITTEL 1760 POST 45 OG KAPITTEL 1732 POST 01)

4.1 Prosjekt Golf – innføring av felles integrert forvaltningssystem i Forsvaret

Behovet for enhetlig styring av Forsvarets virksomhet og endrede krav til styring av statlige etater, har utløst behov for modernisering av Forsvarets styringssystem og IS/IT-løsninger. Prosjekt Golf vil sikre helhetlig tilnærming til det statlige økonomiregelverket og øvrige krav til styring av virksomheten. Prosjektet omfatter anskaffelse og implementering av et felles integrert forvaltningssystem for Forsvaret, som er mest mulig organisasjonsuavhengig. I dette ligger en meget omfattende omstilling av Forsvarets virksomhet innen forvaltning og understøttelse av primærvirksomheten. Denne omstillingen vil koordineres med andre restrukturings- og omstillingstiltak.

Med bakgrunn i den kompleksiteten Golf har og vil ha, har Forsvaret lagt vekt på å gjennomføre et grundig forarbeid samt å sette av tilstrekkelige ressurser i prosjektets innledende fase. Dette har blant annet medført at ekstern kvalitetssikring er iverksatt på et tidligere tidspunkt enn hva som ellers er normalt. I tillegg vil det gjennomføres en grundigere analyse av Forsvarets behov før kontrakt inngås. Forarbeidet, sammen med iverksettingen av ekstern kvalitetssikring, er av et slikt omfang at Forsvarsdepartementet tar sikte på å legge fram prosjektet for Stortinget til godkjenning i St.prp. nr. 1 (2001-2002).

Det er gjennomført en forstudie med tre aktuelle leverandører. Kontraktforhandlinger er startet opp med to av disse.

Komiteens merknader

Komiteen viser til Innst. S. nr. 238 (1999-2000); jf. St.prp. nr. 58 (1999-2000) der en enstemmig komité uttalte:

"Komiteen vil allikevel vise til tidligere negative erfaringer med komplekse informasjonssystemer og vil derfor be om at alle sider løpende vurderes og at Stortinget blir informert etter hvert som prosjektet utvikles også om de kostnadsmessige sider."

Komiteen vil på et generelt grunnlag vise til den usikkerhet og økonomiske turbulens som i dag preger verdens IT-industri. Komiteen forutsetter at det i en slik situasjon legges nødvendig vekt på at hoved- og underleverandører i tillegg til å levere kompetente løsninger også har finansiell ryggrad til å møte den aktuelle markedssituasjonen, slik at Forsvaret unngår utsettelse, kostnadsøkninger og usikker prosjektoppfølgning fra IT-industriens side.

4.2 Forlengelse av betalingsutsettelse for oppgraderingskostnadene for overføring av Storm-klasse MTBer til Latvia og Litauen

Ved Stortingets behandling av Innst. S. nr. 72 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 11 (2000-2001), ble det besluttet å overføre tre Storm-klasse MTBer hver til Latvia og Litauen, mot at oppgraderingskostnadene på 9,5 mill. kroner ble betalt av mottakerlandene. Betalingen skulle skje senest innen utgangen av 2002. Av hensyn

til behovet for å innpasse anskaffelsen i mottakerlandenes planverk, har disse anmodet om å få ytterligere fire måneders betalingsutsettelse, slik at betalingsfristen for oppgraderingskostnadene forlenges til 2003.

Komiteens merknader

Komiteen har ingen merknader.

5. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

I

Forsvarsdepartementet gis fullmakt til å starte opp nye investeringsprosjekter som presentert under nye

prosjekter, pkt. 2, i proposisjonen. Utbetalinger for 2001 skal holdes innenfor rammen av bevilgningene gitt i Budsj.-innst. S. nr. 7 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001), kap. 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg.

II

Forsvarsdepartementet gis fullmakt til å endre tidligere godkjente prosjekter som anført i proposisjonens pkt. 3, herunder endrede kostnadsrammer.

III

Forsvarsdepartementet gis fullmakt til å forlenge betalingsutsettelse av oppgraderingskostnadene over kap. 1732 post 1 for overføring av Storm-klasse MTBer til Latvia og Litauen til 2003 som beskrevet i pkt. 4.2 i proposisjonen.

Oslo, i forsvarskomiteen, den 6. juni 2001

Hans J. Røsjorde
leder

Gunnar Halvorsen
ordfører

Grethe Fossli
sekretær